

نگاه ژرف و موثری داشت

گفت‌وگو با رئیس سازمان انرژی اتمی

محمد اسلامی و برنامه‌ریزی متولد مهر ۱۳۳۵ است. وی دانش‌آموخته مهندسی راه و ساختمان از دانشگاه دیترویت میشیگان آمریکا در سال ۱۳۵۸ در مقطع کارشناسی و همچنین کارشناسی ارشد مهندسی راه و ساختمان از دانشگاه اوهایو آمریکا در سال ۱۳۶۰ و ام‌بی‌ای مدیریت جهانی هوانوردی مشترک دانشگاه رویال رودز کانادا و دانشگاه شریف در سال ۱۳۸۳ است. اسلامی در دولت سیزدهم به‌عنوان معاون رئیس‌جمهور و رئیس سازمان انرژی اتمی ایران منصوب شد. وی در دولت دوازدهم از سال ۱۳۹۷ تا ۱۴۰۰ سمت وزیر راه و شهرسازی را برعهده داشت.

• از رئیس‌جمهور شهید برای مان بگویند.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ. آقای رئیس‌ی دو مشخصه مهم با وضوح حداکثری داشت. یعنی بدون اینکه ابهام در آن باشد، همیشه نصب‌العین ایشان بود. یکی تدابیر و منویات مقام معظم رهبری و همزمان با آن انجام کار برای مردم و گره‌گشایی از مشکلات آنها و پیشرفت کشور و اقداماتی که روی رفاه و منزلت مردم اثرگذار باشد. ایشان روی این دو موضوع همواره مؤکداً اصرار می‌ورزید و خود را وقف این فکر و این راه کرده بود. وقف به معنای واقعی و به صورتی که برای خودش وقت استراحتی قائل نبود. همه تأکیداتش را نصب‌العین خود قرار می‌داد و پیگیری می‌کرد.

• این نگاه در حوزه کاری شما چه تاثیری داشت؟

آثار این دو مشخصه را در همه بخش‌ها می‌بینید؛ ولی در بخش انرژی فوق‌العاده متفاوت با همه بخش‌های دیگر کشور بود. انرژی اتمی چون مورد تهاجم دشمن است و از پایه با دشمنی مواجه شده است، سختی‌ها و پیچیدگی‌های فناورانه و به لحاظ ماهیتی و نیز شرایط محیط بین‌المللی و عوارضی که در محیط داخل برای آن به وجود می‌آید، مسائل و مصائب صنعتی خودش را داشت و مستلزم آن بود که با نگاه ویژه‌ای به آن پرداخته شود و ایشان نسبت به این موضوع تأکیدات زیادی داشت.

• این نگاهی که اشاره کردید با توجه به توطئه‌های دشمنان، چقدر در حل این پیچیدگی‌ها و مسائلی که در این زمینه وجود داشت، مؤثر بود؟

نکته مهم این بود که ایشان قبل از اینکه رئیس‌جمهور شود، هیئتی را تعیین کرده بود تا روی وزارتخانه‌ها و دستگاه‌های مختلف مطالعه کنند. حاصل این مطالعات صدها صفحه بود. برای فعالیت‌های هر دستگاه و سازمان و وزارتخانه‌ای خلاصه‌ای هم تهیه شده بود که بر اساس آن مشخص می‌شد که رویکردمان باید چه باشد و چه باید بکنیم و چه نوع آدمی را باید برای این کار انتخاب کنیم.

• چیزی که برای انرژی اتمی آماده شده بود چطور بود؟

چیزی که برای انرژی اتمی تهیه شده بود بسیار جالب بود. در آنجا آمده بود که انرژی اتمی نیازمند این توجهات و برداشتن این گام‌هاست. مهم‌ترین فاکتوری که در این جمع‌بندی و بسته‌ای که توسط تیم‌های انتخاباتی کار شده بود، این بود که انرژی اتمی باید از فاز تحقیقاتی خارج و وارد فاز صنعتی بشود. در آنجا آمده بود باید کسی را در رأس این سازمان گذاشت که کارآمدی و تجربه اجرایی و صنعتی داشته باشد و بداند که تحقیقات را چگونه به صنعت تبدیل کند. این نگاه ژرف اثربخش است. یک عده می‌آیند و برای موفقیت تلاش می‌کنند که آن را جشن بگیرند. کسی از موفقیت بدش نمی‌آید، اما اثربخشی مهم است. ممکن است شما گامی بردارید و عده‌ای خوش‌شان نیاید، اما اثربخش و به صلاح جامعه و کشور باشد. آن اقدام اثربخش همیشه ملکه ذهن ایشان بود که باید سازمان انرژی اتمی را وارد فاز صنعتی کنیم. یعنی از فاز تحقیقاتی عبور و نتایج تحقیقات را صنعتی کنیم و در زندگی مردم بنشانیم تا از آثار آنها بهره‌مند بشوند. این مهم‌ترین ویژگی‌ای بود که ایشان به آن توجه داشتند و خواستشان هم از من در سازمان انرژی اتمی این بود که این کار را با همین فرهنگ و رویکرد انجام بدهم.

عزیزانی هستند که هم حوزه را تجربه داشتند و هم دانشگاه را و این به نظر من یک امتیازی است که باعث می‌شود این عزیزان وقتی در مسئولیت مهمی قرار می‌گیرند، بتوانند از این پیشینه در جهت اندماج این دو کار بکنند. شهید مفتوح و شهید باهنر هم همین وضعیت را داشتند و اینها واقعا ذخایری بودند.

• در مورد نگاه ایشان به دانشگاه و دانشگاهیان نکته ای ندارید؟

دکتر رئیسی هم علاقمند به دانشگاه و دانشگاهیان داشت مثلاً در آستان قدس رضوی که ایشان تولیت آن را عهده‌دار شدند یک بخش علمی به وجود آمد، آقای دکتر تهرانچی و دیگر دوستان به آنجا آمدند و این نشان از وسعت دید ایشان داشت که علم و فناوری را در این محیط ببرد و بهره لازم را از آن ببرد. بهره‌ها متقابل است و هر دو می‌توانند بهره ببرند. همین‌کنگره که اخیراً برگزار شد و ایشان در اختتامیه شرکت کرد و قرار بود ولادت حضرت رضا(ع) در آنجا باشند، الان هم من در ارتباط با سازمان انرژی اتمی و معاونت علمی تا آنجایی که بنده اطلاع دارم این دو تا الحمدلله پشتوانه علمی خوبی برای آنها ایجاد کرده و اگر این پشتوانه علمی نباشد یک مقدار مسائل باکندی روبه‌رو می‌شود و آن مقدار که بنده مطلع شدم، علی‌رغم آن مسائلی که از نظر شرایط اقتصادی کشور همه می‌دانند، اما ایشان به معاونت علمی توجه ویژه داشته و به سازمان انرژی اتمی که پیش‌تاز در خیلی از مسائل علمی است و الان یکی از بزرگترین بیمارستان‌های غرب آسیا در سازمان انرژی اتمی در حال تأسیس است و یک سال دیگر تمام می‌شود، این بیمارستان عظیمی است و در غرب آسیا و خلیج فارس و این کشورها که اینقدر پیشرفته هستند الان از این بیمارستان اطلاعی ندارند که چنین بیمارستانی امکان ساختش وجود داشته که یک شتاب‌دهنده و یک چیز عجیب و غریبی است، فقط ۲۰۰ میلیون یورو ارزش تجهیزاتش است. یا مثلاً شرکت رادیوآرایی که در حال تشکیل است که فقط ۱۰۰ میلیون یورو تجهیزاتش است و ۴۰ هزار متر که آقای مهندس اسلامی گفتند که شاید آخر امسال ان‌شاءالله فاز اولش راه‌اندازی شود. اینها اگر حمایت دولت را نداشته باشند، این پروژه‌ها مثل پروژه‌های دیگر تا ۱۰،۸۰۷ سال تا ۲۰ دیگر می‌ماند. ولی ایشان این کار را نکرد. دو تا پروژه‌ای داریم ۱۰ میلیارد دلار که این پروژه خیلی عظیم است و دو نیروگاه جدید در بوشهر در حال ساخت است که ایشان تأمین مالی کردند و البته این پروژه از قبل راه افتاده بود ولی ایشان به این پروژه سرعت بخشید و اینجا جای تقدیر دارد و اگر با همان آهنگ قبلی می‌خواست به جلو برود مدت زمان ساختش خیلی طول می‌کشید. لذا ایشان توجه‌شان به مسائل علمی و فناوری که می‌تواند کشور را ارتقاء دهد خیلی بود.

• کسی که پس از شهید آیت‌الله رئیسی بر مسند ریاست جمهوری خواهند نشست، برای ادامه مسیر چه راهی پیش رودارد؟

کار بسیار واقعا سختی است. اولاً نشستن روی کرسی‌ای که بزرگواری مثل ایشان بوده و به مقام شهادت نائل آمده، خود این مسئله واقعا یک بحث است. بحث دوم این است که انتظارات و توقعات مردم و جامعه بین‌المللی این هم بحث دیگری است. در مجموع به نظر من امر آسانی نیست و باید دعا کرد آن عزیز که بر مسند ریاست جمهوری بعد از شهادت عزیزمان جناب آقای دکتر رئیسی می‌نشیند کار شاقی است. حالا به طور طبیعی و سیر طبیعی را می‌رود و این مباحث دیگر در آن نیست اما روی کرسی‌ای می‌نشیند که قبلاً عزیز بزرگواری با چنین حادثه‌ای روبه‌رو شده است. لذا به نظر من رئیس‌بعدی ما مدتی طول می‌کشد تا بتواند از نظر روحی روانی خودش را تطبیق بدهد. ولی اگر ما در بستر اعتقاد و باور حرکت کنیم و براساس توکل به خدا عمل کنیم، خداوند همراهی و کمک خواهد کرد. من قبل از انقلاب هیئت علمی دانشگاه صنعتی شریف بودم، لذا سیر تحول انقلاب را از نزدیک به عنوان یک هیئت علمی دیدم و اینکه انقلاب چه فراز و نشیب‌هایی داشته و توانسته هنوز خودش را نگه دارد و این خودش یک مسئله است و ان‌شاءالله همچنان کشور ما با قوت و قدرت، با تدبیر مقام معظم رهبری من یقین دارم با لطف الهی و به پاس خون شهدای مان ما مسیرمان را ادامه خواهیم داد و آینده روشنی هم پیش رو می‌بینم.